

V roku 2012 sa uskutočnil druhý ročník udeľovania Ceny Slovenskej republiky za krajinu, ktorá je čestným vyznamenaním pre organizácie prispievajúce ideovo, tematicky a prakticky k implementácii Európskeho dohovoru o krajine na národnej úrovni. Na Cenu Slovenskej republiky za krajinu boli v roku 2012 nominované projekty štyroch subjektov: Čiernohronskej železnice, n.o., Občianskeho združenia TATRY, Obce Čierny Balog, ktorá bola nominovaná navrhovateľom Lesy SR, š.p. Banská Bystrica (kandidát stiahol svoju kandidatúru v septembri 2012) a mesta Pezinok. Ministerstvo životného prostredia SR udelilo Cenu Slovenskej republiky za krajinu 2012 dňa 13. novembra 2012 v Bratislave.

Laureátom Ceny Slovenskej republiky za krajinu 2012 sa stala Čiernohronska železnica n.o. s projektom Záchrana, obnova a prevádzka Čiernohronskej železnice v Čiernom Balogu. Odborná hodnotiacia komisia udelila toto ocenenie za návrat ľudí do krajiny prostredníctvom obnovy technického diela v krajine, za prínavrátene identity regiónu Čierny Balog a zachovanie kultúrneho dedičstva.

Projekt národného laureáta bol následne nominovaný prostredníctvom stálej misie Slovenskej republiky pri Rade Európy v Štrasburgu na Cenu Rady Európy za krajinu 2012/2013.

Laureát

Čiernohronska železnica n. o.

Záchrana, obnova a prevádzka Čiernohronskej železnice v Čiernom Balogu

Hlavným cieľom projektu je postupná záchrana technického diela v krajine – úzkorozchodnej lesnej železnice, ako aj jej rekonštrukcia, oživenie a prevádzkovanie.

Projekt predstavuje cieľavedomú a nepretržitú 30-ročnú snahu naplnenia vízie rozvoja Čiernohronskej železnice založenej na odbornom základe. Ide o najúspešnejší príklad záchranu a zhodnocovania Národnej kultúrnej pamiatky technického charakteru dobrovoľníckou činnosťou na Slovensku.

Jednotlivé trasy železnice boli sprevádzkované postupne, prvá z nich bola obnovená v roku 1992. V súčasnosti plní železnica počas letnej sezóny so svojimi tromi sprevádzkovanými trasami v celkovej dĺžke 20 km funkciu ekologickej dopravnej osi Mikroregiónu Čierny Hron, prechádzajúcej krajinou štyroch obcí. Na jej prevádzku sú priamo naviazané ďalšie rozvojové aktivity územia. Prácu dobrovoľníkov na projekte od roku 1992 zastrešuje a organizuje nezisková organizácia ČHŽ. Dlhodobou víziou projektu je návrat k celoročnému využívaniu železnice pre pravidelnú verejnú osobnú dopravu a nákladnú dopravu dreva, ako i obnova ďalších trás z celkového rozsahu 132 km pôvodnej siete lesnej železnice.

Obnova výhybne Šánske dobrovoľníkmi, 1985

Letecký pohľad na krajinu Čierneho Baloga

Lesná železnica ako životodarná tepna krajiny

Slávnostné odovzdanie Ceny Slovenskej republiky za krajinu 2012 na MŽP SR

Ostatné nominované projekty

Občianske združenie TATRY

Obnova nelesnej drevinovej vegetácie, Oľšavica

Občiansky monitoring vodných tokov

Program obnovy krajiny v podtatranskom regióne (2000–2012)

Projekt predstavuje výstupy z viacerých aktivít realizovaných Občianskym združením TATRY od roku 2000 v podtatranskom regióne (okresy Spišská Nová Ves, Kežmarok, Poprad, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín) s presahom niektorých aktivít na územie celého Slovenska. Ciele a aktivity OZ TATRY vychádzajú z dlhodobej vízie, ktorá je zadaná v „Programu obnovy krajiny v podtatranskom regióne“. Program je koncipovaný z aktivít v nasledovných oblastiach: výchovno-vzdelávacie aktivity, obnova nelesnej drevinovej vegetácie, občiansky monitoring vodných tokov (životného prostredia), manažment chránených území a druhová ochrana, propagácia bioproduktov a tradičných remesiel, ochrana zdrojov a hospodárenie s nimi.

Mesto Pezinok

Vinohradnícky náučný chodník

Realizáciou projektu Vinohradníckeho náučného chodníka získalo mesto Pezinok nový produkt cestovného ruchu, rekreácie, aktívneho trávenia voľného času a vzdelávania.

Vinohradnícky náučný chodník v dĺžke 7 km približuje verejnosti prvky pôvodnej vinohradníckej architektúry a vinohradnícke tradície malokarpatského regiónu, čím dotvára na území mesta ponuku vínneho turizmu, kľúčového pre malokarpatský región a napomáha uchovaniu a propagácii kultúrneho dedičstva regiónu Malých Karpát.

Projekt bol nasmerovaný k cieľnému budovaniu vinárskeho image územia, zvýšeniu atraktívnosti mesta Pezinok s okolím, zvyšovaniu povedomia návštevníkov o vinohradníctve, ako i zachovaniu posledných zvyškov pôvodnej vinohradníckej architektúry v chotári mesta Pezinok.